

ЦЕНА:

За Србију на годину	6 динара
на пола године	3 "
За стране земље на годину	9 "

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

ОПШТИНСКО УРЕЂЕЊЕ

И

АДМИНИСТРАЦИЈА

ГРАДА ГЛАЗГОА

(По Сер Џемсу Белу председнику општине Глазговске и г. Џемсу Патону председнику Уједињених Музејских Удружења Уједињене Краљевине — Велике Британије и Ирске)

Година 1896

VIII

ВОДА И ВОДОВОД

(НАСТАВАК)

Такса за воду, коју је Глазговска Кумпанија од својих потрошача првих година наплаћивала, износила је *чет* шилинга на кућне кирије испод *четири* фунте стерлинга; *шест* шилинга за куће с киријом између *четири* и *шест* фуната; *седам* шилинга за куће с киријом између *шест* и *осам* фуната; и *пет* од *сто* од киријске суме за све куће са киријом *преко* *осам* фуната стерлинга. Такса за воду код *Кранстонхил* Кумпаније била је јевтинија за кирије од *шест* фуната стерлинга на *на* *више*, достижући максимум од *42* шилинга за куће с киријом од *60* фуната стерлинга, као и за све веће кирије. Само, ваља имати на уму, да су у првој десетини овога (деветнајестог) века, куће с киријом од *преко* *60* фуната стерлинга биле ретке. Исто тако, ваља имати на уму, да ове кумпаније нису имале права да *принуде* потрошаче на потрошњу њихове воде, ни плаћање одговарајуће таксе, него су једино имале право на *продају* воде, као и на наплаћивање своје таксе од оних који ју драговољно троше.

Глазговска кумпанија показала се у брзо као успешна трговачка радња, и у години 1816 за њене акције, које су номинално гласиле на *50* фуната стерлинга, плаћало се *75* фуната стерлинга. Али то се не може рећи и за *Кранстонхил* кумпанију; јер ова, за свих тридесет година засебна јој опстанка, није кадра била да плати својим акционарима ни стоти део уложена им капитала. То је, дабогме, било зло. И за то у години 1812 ова кумпанија изради одобрење Парламента, да повећа свој капитал са још *10.000* фуната стерлинга, као и да може до те суме доћи путем зајма. Сем тога, у години 1819 она буде принуђена да и опет моли Парламенат за још озбиљније повластице, као на пример, за премештај своје машинске зграде са положаја јој на реци *испод* града на други положај *изнад* града. И доиста, варошка нечистоћа и фабричко ђубре толико је за оних десет година заразило воду из Клајда, да ју више

није могуће било вући за пиће код Андерстона. И *Кранстонхил* кумпанија би усљед тога приморана да измести своје црике и резервоаре на *Далмарнок*, или, мало ниже испод машинских зграда трговачка јој такмаца, *Глазговске* кумпаније. Са те тачке њој је сад ваљало црикти воду за резервоаре у *Кранстонхилу*, а нове резервоаре подићи у *Гарнетхилу* за додавање воде вароши. Али, како је све ово значило потребу нових и огромних издатака, те се основни капитал друштвени подигне на цифру од *200,000* фуната стерлинга, с правом задужења до суме од *50,000* фуната стерлинга.

У истом сазиву Парламента, и Глазговске Кумпанија за воду добије законско одобрење да повиси свој капитал на *200,000* фуната стерлинга, као и право да се задужи са *50,000* фуната стерлинга. Исто-времено изједначе се и кумпанијске *таксе* за воду. Према томе, *минимум* таксе за воду од куће одреди се на *десет* шилинга, а *максимум* на *десет* *фуната* годишње. За кућне кирије испод *100* фун. стерлинга одређена је на *7* фуната и *10* шилинга од *сто*, а за кирије *преко* *100* фуната са *5* фуната од *сто* годишње.

Са овако проширеном и влашћу и правом, обе кумпаније запну да задовоље своје муштерије. — Па ипак, то им је ишло врло тешко. У истини, оне једва да су кога и задовољиле, *сем* својих акционара, који су у брзо имали дивиденду од *седам* по *сто*, са изгледом на све већу. Али, кумпаније нису предвиђале да ће Глазго тако нагло порастати, још у првој половини истог века. Вода њихова није ни од самога почетка могла бити слободна од сумње, али ју је нагли раст Глазгоа све више тровао, — док ју најзад и није направио оним кужним и опасним елементом за какву је знамо. Усвојено филтровање било је и незграпно и недовољно, а *шта* то значи код пијаће воде, није, дабогме, нужно ни доказивати. Сем тога, сваки галон такве воде морао се дизати, снагом цриака, на знатну висину, по цену велика трошка; па и онда су ју узвишени крајеви вароши и неуредно и недовољно добијали. Било је, чак, крајева вароши до које висине водовода није никако ни доспевала, и тако су људи из тих крајева морали ићи *на* *воду*, у место да вода иде до њих. У оваким приликама није, наравно, могуће било никоме остати равнодушним, ни сматрати ове кумпаније за што друго него друштво за невољу. Питање о *већим* и *чистијим* изворима воде, тада само природно и неодољиво, дође на дневни ред.

Дакле, још у години 1829, а то ће рећи неких десет година по појачаним по-

властицама дотичних кумпанија, постаде *Одбор Општински* изразом и тумачем јавних тужаба грађанства на недовољност количине воде. Више и од тога, те су тужбе гласиле: да кумпаније не врше своје повластичке дужности, и да немају, као што би требало да имају ноћу, пуне цеви воде *за случај ватре*. Али, налазећи наслона у *слову* закона, па ругајући се *духу* истог, кумпаније се одупреше Одбору. Противно гласу тужбе, оне су тврдиле: да су по закону дужне само да даду воду за гашење пожара, али не и да држе бадава воду у својим цевима. Како му драго, једна од кумпанија, а то је *Кранстонхил* Кумпанија, нађе, у 1833 години, да се доста борила — неких 25 година — и са својом глазговском супарницом, и са несигурним муштеријама, и са неблагодарним светом, на пристаде на погодбу која јој је доносила: *свајање* и *стапање* са Глазговском Кумпанијом. По себи се разуме, да је ова погодба изазвала најживљи отпор код Општинског Одбора, који се с правом бојао *монопола* у трговини са тако битном намирницом животном. При свем том, предлог законски о спајању кумпанија дође пред Парламенат. У први пар и пропадне — али му се кумпаније упорно врате. Тада падне и прва реч у новом, *реформисаном*, Одбору општинском: да општина, кроз свој Одбор, *једина* има искључну контролу над водом коју варош и грађанство пије и добија. У марту 1834 г. Хенри Денлоп поднесе предлог који је, између осталог, садржавао и оваку једну резолуцију: „да с обзиром на *факт*, што одбор општински данас излази из већег изборног тела но до сада, да јавна корист захтева, да се снабдевање вароши водом врши под његовим (одборским) надзором, да сам водовод пређе у својину општине, као и да сав добитак на таквоме послу има служити подмирењу јавних потреба“.

Предлог г. Денлопа буде лепо примљен и прихваћен, и у скоро за тим учини се код дотичних кумпанија покушај: би ли оне пристале да се са својом повластичом растану, у корист општине? Али ове то одсудно одбију. Чак изађу понова, у 1836 години, са својим ранијим тражењем да им се дозволи потпуно спојење. Овај корак повлашћених кумпанија нагна општину на заузимање одређеног положаја. И она, и општина, изађе пред Парламенат с тражењем повластице, али да откупи оба водовода, и да их стави под управу једног јавног тела. Тражење општинско није успело, али је покварило посао и повлашћеним кумпанијама, јер је имало за резултат: повлачење *оба* предлога.

Најзад, у години 1838, истрајне кумпаније изађу и по *трѣки* пут пред Парламенат. И опета се Општина одупре. Али, да ли за то што је тај отпор изгубио од своје прве ватре и жестине, или што се и Парламенту досадило расправљање питања о Глазговској води, тек некако, кумпаније *ипродреше* са својим спајањем, и добише закон који су желеле. Истина, тај је закон садржао и многа ограничења кумпанијска, и важне одредбе у интересу грађанства. Тако, на пример, законска мотивација нове повластице гласи: да се она даје за то „да се спајањем обезбеди грађанству и више и боље и јевтиније воде, но што је било за времена постојања обеју кумпанија.“ А да би се и извршење оваке погодбе ујемчило, спојена кумпанија буде законом везана: да снабдева потрошаче са добром и здравом водом по *цену*, која не сме прећи 6 фуната и 10 шилинга од сто кирије, да се има одбијати једна десетина кад кирија прелази *пет* фуната, као и да не сме прећи пет шилинга за кирије од пет фуната и мање. *Максимална* такса и за највећу кућу би утврђена на *десет* фуната стерлинга, а *минимална* на пет шилинга годишње. Даље је нова кумпанија обвезана, да даде воду за поливање улица и т. д. а у количини коју *полицијски комесари* за добро нађу, но која, количина, не сме прећи два милијуна галона годишње, као ни 10 пена од хиљаду галона. Најзад, једна одредба законска побринула се и о води потребној *фабрикама*, и другим нарочитим потрошачима.

Али, ни тако здружена кумпанија Глазговска, за воду, није дуго остала у неоспорном уживању свога монопола. Вода њена није била добра, ни количина довољна. Тако, на пример, у 1838 години, целокупан дневни износ њен био је неких шест милијуна галона, што значи, 26 галона дневно од главе, на град од 250,000 душа, па и то воде, која се прила из реке подложне наглом кварењу. Дабогме, да је публика ту била све узнемирености и незадовољнија, и да је наваливала на кумпанију да нађе и друге и боље изворе. Оно, још од самога првога покушаја за спајање двеју кумпанија, избијали су на површину разни планови, пројекти и предлози, за добитак боље воде — неки предлози, потичући од *Одбора општинског*, неки од самих кумпанија, а неки од куражних појединаца, које је покретала љубав према ближњем, или баш и изглед на какву материјалну корист. Како му драго, тек у години 1845 дођоше неки од тих пројеката и пред Парламенат. Међу њима, — а било их је три — налазио се предлог једне кумпаније, која је дошла и на смелу и на орђиналну мисао: да доведе у Глазго ову данашњу и дивну воду нашу са горских извора високог *Пертшајра*, са сада тако добро познатог и цењеног нам *Лак Катрајна*.

(Наставиће се)

Грађанству Београдском

Како су у последње време учестале тужбе из народа поводом противзаконог наплаћивања такса за свештенодејства у парохијама и како те тужбе шаљу поједини грађани и Народном Представништву то је Господин Министар унутрашњих дела по захтеву Господина Министра просвете и црквених послова од 8. фебруара тек.

године, ЦБр. 233, расписом својим од 13. фебруара тек. године П.М. 3557 препоручио свима полицијским властима, да свака у свом делокругу настане, да се прописи члана 5, 8 и 9 закона о уређењу свештеничког стања од 1882 године најтачније извршују како би се тиме спречиле могуће злоупотребе у наплаћивању таксе за свештенодејства.

Поменути расписом Господина Министра препоручено је полицијским властима, да нареду председницима општина да обавесте грађанство шта је закон у поменути члановима прописао грађанима, као дужност, те да се тако припомогне и тачном извршењу закона.

Овај распис Господина Министра унутрашњих дела Управа града Београда претписом својим од 19. фебруара тек. године Бр. 5174, спровела је овоме суду с наредбом, да по истом поступи.

На основу овога наређења Управе града Београда суд општине београдске овим извештава београдско грађанство, да чланови 5, 8 и 9 закона о уређењу свештеничког стања од 1882 године, гласе:

„Чл. 5. Свештеник у својој парохији врши без награде ова свештенодејства и дужности:

1. Редовне опште црквенске богомоље;
2. Литију са бдењем и ношење крста са водосвећењем у сваком селу (месту) које долази у састав парохије, један пут у години;
3. Ванредне опште богомоље:
  - а), у свечане опште народне дане;
  - б), општа благодарења и молитве у почетку и свршетку школске године;
  - в), општа благодарења и молитве које би по потреби виша духовна власт наредила (у време епидемије, или иначе опште какве потребе);
  - г), богомољу за спомен заслужних за отаџбину покојника;
  - д), два пут у години дана црквом прописане парастосе за покој свију умрлих;
4. Свећење водике о Крстову дне (Богојављењу) у цркви (или покрај воде) и свећење водике у сваком парохијском дому у време великог поста, којом приликом дужан је свештеник поучавати домаће у вери и владању по божијим законима, а у исто време и исповедати и причешћивати болне и остареле;
5. Миросање и исповест;
6. Знамење, крштење и опело од оних сиромаша, који плаћају данак испод половине главнице;¹⁾
7. Издавање извода крштених, венчаних и умрлих као и извештаје, које власт по званичној дужности захтева, и изводе потребне за пензију удовице и сирочади умрлих чиновника (чл. 27 закона о пензионом фонду чиновника од 21. октобра 1871 г. збор XXIV стр. 36) а тако исто и изводе на захтев приватних лица, која не плаћају потпуни данак.²⁾

¹⁾ § 2. Порез се одређује шест талира с главе на главу на сва плаћању пореза подложна лица и општина је дужна потпуно порез у своје време предати власти на своје пореске главе, у колико оне нису на основу овог закона ослобођене.

§ 3. Овај порез од шест талира дели се на порез од личности — главницу — и на порез од имућности, тако, да се на сваку пореску главу у општини има рачунати три талира као порез од личности а три талира опет као порез од имућности (закон о порезу од 2. октобра 1864 г.) Уредништво.

²⁾ Пун грађански данак сматра се да плаћа онај који плаћа у име непосредне порезе преко 30 динара (чл. 122. закона о непосредном порезу од 14. јуна 1884 г. са својим изменама и допунама) Уредништво.

„Чл. 8 За ниже одначена свештенодејства и дужности плаћа се свештенику.

	ДИНАРА
1. За знамење	—,20
2. За крштење	1,—
3. За испит, само од женика	1,—
4. За венчање од лица која плаћају више од главнице	12,—
Од лица која плаћају потпун данак или још нису уведена у данак	6,—
Од лица која плаћају испод главнице	3,—
5. За свечарско с водицом код куће, сечењем колача и прекадом кољива у цркви	1,—
6. За водоосвећење кад се свештеник нарочито позове	1,—
7. За малу молитву	1,—
8. За велику молитву	1,50
9. За јелеосвећење над болним на сваког свештеника по	2,—
10. За освећење домова на сваког свештеника по	3,—
11. За опело велико с водицом од лица која плаћају више од главнице	4,—
Од лица која плаћају потпун данак	3,—
Од лица која плаћају испод главнице	2,—
12. За опело мало с водицом (испод 7 година узраста) половину онога што је прописано за велико.	
13. За парастос	1,—
14. За спомен читуље о задупницама (осим зад. чл. 5 тачке 3 под д.)	—,10
15. За прекаду над кољивом	—,20
16. За спровод до гроба на сваког свештеника колико се њих позове као и на надлежног свештеника и ђакона по	3,—
17. За читање једног столца јеванђеља	4,—
18. За читање псалтира	4,—
19. За издавање извода из протокола крштених, венчаних и умрлих на захтев приватних лица, сем случаја наведеног у чл. 5. тач. 7. по	1,—

„Чл. 9. Све таксе изложене у чл. 8. које сам свештеник не би могао наплатити, дужне су општинске власти на захтев свештеника у року од два месеца дана наплатити и предати му.

Ако то не би учиниле у одређеном року, казниће се са 10 до 30 динара.“

Од суда општине београдске 24. фебруара 1902 г., Београд, АБр. 1859.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК
5. Фебруара 1902 год.

Председавао председник београдске општине г. Милован Р. Маринковић. Присутствовали чланови суда г.г. Владимир Лацковић и Драгутин Симић. Од одборника били: г.г. Коста Др. Ризнић, Живојин М. Перић, Дим. Милевић, Вучко К. Ђорђевић, Љуба Н. Хрстић, Н. Спасић, М. Савчић, Љуба Дојчиновић, Стојан Пајкић, Раденко Драговић, Петар Новаковић, Урош Благојевић и Мих. Вобић. Деловођ, Мих. М. Марјановић.

(СВРШЕТАК)

XI

Председник извештава одбор, да су досадањи чланови одборске комисије за оцену молби за месечну помоћ: г.г. Голуб С. Јанић, Спаса Илић и Благоје Милошевић иступањем из општинског одбора престали бити чланови исте комисије. Према чему сада или треба изабрати на њихова места друга лица или овластити оп-

општински суд да сам оцењује исте молбе узимајући по истима по потреби и мишљење одборника.

По саслушању тога, — одбор је решио:

Овлашћује се општински суд, да у будуће сам оцењује молбе за месечну помоћ узимајући по истима по потреби и мишљење одборника.

XII

Председник извештава одбор, да на ниже изложеним партијама расхода буџета за 1901 годину не достижу кредити за расходавање рачуна набављених потреба на терет тих партија; а на име:

1. На партији бр. 78 „Набавка канцеларијског и цртаћег материјала и монополисаних хартија“ у 693,25 динара;
2. На партији бр. 79 „На потребе административне, рачунске, техничке, књиговезачке и претплата новина у 46,40 динара;
3. На партији бр. 87 „На лекове за сиротињу“ у 335,14 динара;
4. На партији бр. 93 „За раденике и материјал за паркове“ у 13,25 динара;
5. На партији бр. 153 „На плату два помоћника машиниста“ у 76 динара;
6. На партији бр. 164 „За угаљ и дрва и за превоз горива за водовод“ у 759,60 динара;
7. На партији бр. 166 „На допуну алата за водовод“ у 2620,99 динара;
8. На партији бр. 167 „На допуну потрошног материјала“ у 4173,47 динара;
9. На партији бр. 189 „На набавку уџбеника и других потреба за све ђаке основних школа“ у 46,90 динара, све буџета I за 1901 г.
10. На партији бр. 23 „На огрев и осветљење канцеларија, магацина, станица и стражара општ. трошарине, у 448,68 динара;
11. На партији бр. 24 „На оправку и доправку зграда трошаринских“ у 168,11 динара;
12. На партији бр. 25 „На кирију и воду Управе и магацина трошарине“ у 145,10 динара; и
13. На партији бр. 29 „На канцеларијски и хемијски материјал, штампу и остале потребе трошарине“ у 68,50 динара све буџета IV за 1901 годину.

Дакле не достиже укупна сума на свима напред изложеним партијама у 9595,39 динара.

Док међу тим има уштеда и то: на партији бр. 144 расхода буџета I за 1901 годину на плату управника водовода у 5102,36 динара; на партији бр. 168 расхода буџета I за 1901 годину на дневничаре ради одржања мреже и машина у 3593,36 динара и на партији расхода бр. 36 буџета IV за 1901 г. у 20.000 динара.

Како се по другој алинеји чл. 9. закона о окружним, среским и општ. буџетима уштедама из једне партије, могу подмиривати недостаци у другим само ако су ове буџетом предвиђене, то се ови недостаци на напред означеним буџетским партијама бр. 78, 79, 87, 93, 153, 164, 166, 167, 189, буџета I за 1901 годину могу подмирити из уштеда на партијама Бр. 144 и 168 расхода буџета I за 1901, а недостаци на партијама, бр. 23, 24, 25 и 29 буџета IV за 1901 годину из уштеда на партији бр. 36 расхода буџета IV за 1901 годину.

У име општинског суда предлаже одбору да изволе на основу наведеног законског прописа одобрити да се напред означени недостаци на партијама расхода бр. 78, 79, 87, 93, 153, 164, 166, 167 и 189 буџета I за 1901 годину подмире из уштеда на партијама бр. 144 и 168 расхода буџета I за 1901 годину, а напред означени недостаци на партијама бр. 23, 24, 25 и 29 расхода буџета IV за 1901 из уштеде на партији бр. 36 расхода буџета IV за 1901 годину.

По саслушању тога, — одбор је усвојивши овај предлог општ. суда решио:

Да се недостаци на партијама расхода и то бр. 78 у шест стотина деведесет и три динара и двадесет и пет пара динарских; бр. 79 у четрдесет и шест динара и четрдесет пара динарских; бр. 87 у три стотине тридесет и пет динара и четрнаест пара динарских; бр. 93 у тринаест динара и двадесет и пет пара динарских; бр. 153 у седамдесет и шест динара; бр. 164 у седам стотина педесет и девет динара и шесет пара динарских; бр. 165 у две хиљаде шест стотина и двадесет динара и деведесет и девет пара динарских; бр. 167 у четари хиљаде сто седамдесет и три динара и четрдесет и седам пара динарских; бр. 189 у четрдесет и шест динара и деведесет пара динарских све буџета I за 1901 годину подмире из уштеда на партијама бр. 144 и 168 расхода буџета I за 1901 годину, а недостаци на партијама: бр. 23 у четири стотине четрдесет и осам динара и шесет и осам пара динарских; бр. 24 у сто шесет и осам динара и једанаест пара динарских; бр. 25 у сто четрдесет и пет динара и десет пара динарских и бр. 29 у шесет и осам динара и педесет пара динарских све буџета IV за 1901 подмире из уштеде на партији бр. 36 расхода буџета IV за 1901 годину, а по добивеном за то надлежном одобрењу господина министра финансија.

XIII

За остале предмете стављене на дневни ред за данашњу седницу и то: одобрење да се неутрошени кредити: за калдрисање Дринске улице, за израду пута и сплава на Дунаву за избацивање варошке нечистоће и проширење филтарске зграде на Белим водама, у колико нису утрошени у прошлој години, пренесу у ову годину; одобрење кредита за израду новог бунара на Белим водама; предлог суда, да се Трифун Михајловић, чувар паркова, од службе разреши, а да му се одреди месечна помоћ; предлог суда за одобрење набавке потребне количине песка и шљунка за општинеку потребу преко железничке дирекције и продужење претреса уредбе о трошарини града Београда, — одбор је решио:

Да се ставе на дневни ред за идућу седницу.

РЕДОВНИ САСТАНАК

8. фебруара 1902. год.

Председавао председник општине београдске г. Милован Р. Маринковић. Присутствовали чланови суда: г.г. Владимир Лацковић и Драгутин Симић. Од одборника били: г.г. Стојан Пајкић, Ђока Тошић, Милош Валожић, Љуба Дојчиновић, Др. Јован Данић, В. К. Ђорђевић, Петар Новачковић, Др. М. Леко, М. Капетановић, Др. М. Радовановић, М. О. Петровић, Ђорђе Н. Петровић, Тома Цвицар-Јанковић, Урош Благојевић, Соломон Азријел, Мих. Бобић, Васа Николић, Р. Драговић, Јован Смедеревац, Љ. Н. Христић, М. Клидис, М. Савчић и Ђ. Соколовић.

Деловођ, Мих. М. Марјановић

I

Председник извештава одбор, да су у данашњу седницу дошли ради полагања заклетве и пријема одборничке дужности новоизабрати, а до сада незаклети општински одборници: г.г. Др. Јован Данић, Др. Марко Леко, Др. Милан Радовановић и Милан Капетановић. Моли присутног протопрезвитера, да од именоване господе одборника прими заклетву по прописима закона и обредима вере.

Пошто је протопрезвитер града Београда примио заклетву од именоване господе новоизабратих одборника, — одбор је примио к знању ово полагање заклетве.

II

Прочитан је записник одлука седнице држане петог фебруара тек. године.

Одборник г. Љуба Н. Христић наводи да је у прочитаном записнику записано, да је се он задовољио са одговором председника на питање, које је у прошлој седници учинио: зашто решење одбора о ослобођењу плаћања колске таксе није још пуштено у извршење. Он се није у прошлој седници изјаснио, да се је задовољио са одговором председника. Кад је он то питање учинио на председника, председник је објаснио да се исто решење није могло пустити у извршење због увођења у дужност новог управника и због тога што за тако кратко време Управа трошаринска није могла учинити све шта се је претходно имало учинити за пуштање у извршење тога решења. Остала господа одборници који су тој седници били присутни задовољили су се одговором председника услед чега се је прешло на дневни ред, те није могао да изјави да је са одговором председника незадовољан.

Ну пошто то није у прошлој седници могао изјавити то изјављује сада, јер иста одборска одлука ни до данас није пуштена у извршење. Тражи да се иста одлука одмах пусти у извршење, јер управник трошарине одуговлачи са извршењем тога решења кад хоће дотичнима да изда потребне карте само за месец дана а не до конца године.

Председник је одговорио, да је записник прошлог састанка тачно уведен, јер г. Христић није изјавио протест противу одговора председништва на његово питање, што је познато и господи одборницима, који су у тој седници и били. Али кад г. Христић поново изјављује да није задовољан са одговором председништва и тражи да се одборска одлука, о којој је реч, одмах пусти у извршење, он ће у допуну ранијег свог одговора, да упозна овом приликом господина одборника са прописима чл. 73. и 84. зак. о устројству општина и општ. власти, по којима се свака одлука општ. одбора доставља на знање Управи града Београда, као надзорној власти, која има права у року од четрнаест дана задржати од извршења одборску одлуку за коју нађе да није саобразна закону, а према чему се пак ни једна одборска одлука не може пустити у извршење пре него прође 14 дана од дана кога је достављена надзорној власти на знање, па се и с тога и са раније изложених разлога помента одборска одлука није могла пустити у извршење одмах. Сада се пак припрема шта је потребно за извршење исте одлуке и чим дотични поднесу потребне доказе издаће им се карте слободног пролаза, јер се иста одлука не може пустити у извршење а не водити рачуна о могућим злоупотребама.

По саслушању тога, — одбор је примивши без измена записник одлука седнице држане петог фебруара тек. године прешао на дневни ред.

III

Одборник г. Раденко Драговић наводи да Михаило Јовичић и син оправљају зграду на винарској пијацу у савској улици и ако је решено да се та улица регулише. Пита председништво шта је са регулисањем исте улице и зашто је именованим допуштено да поменуто зграду оправљају.

Председник је одговорио да је раније по захтеву г. министра грађевина решено, да се регулише горњи део савске улице и доњи део Кнез Михаиловог венца и приступи подизању монументалне зграде за основну школу код Саборне цркве у месту продужења просецања Краља Александра улице на Кнежев Споменик.

Да су акта тога предмета упућена на рад и да је нешто по томе већ и урађено. Да је на

томе основу, а и датој обавези именованих, општински суд одлучио, да г. г. Мих. Јовичић и син поруше зграду, о којој је реч, која је одлука суда одобрена и од Управе града Београда. Ну да су се г. г. Јовичић и син жалили противу одлуке Управе града Београда по тој ствари и да се исти предмет сада налази на расправи пред г. Министром унутрашњих дела а док решење општ. суда по тој ствари не постане извршним општ. суд не може именоване приморати, да грађевину о којој је реч поруше, јер дотле за то нема права нити ослонаца у закону.

Што се тиче оправке исте зграде извидеће које исту одобрио и даље по надлежности посетити.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Драговића и председника општине.

IV

Одборник г. Милан О. Пешировић наводи да је дознао да Управа водовода држи велики број раденика — дневничара, и ако потреба не изискује толики број истих.

Пита председништво: је ли му то познато и ако му је познато, онда шта је предузимало да томе стане на пут.

Председник је одговорио да ће извидети стоје ли наводи одборника г. Петровића и о томе дати одбору обавештење, а ако исти стоје предузети потребне мере да се томе стане на пут.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Петровића и председника општине.

V

По прочитању акта одељака Управе града Београда АБр. 1328, 1329, 1346 и 1369, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио:

Да су доброг владања и доброг имовног стања: Ђорђе Мостић, спедитер и Риста Миленковић, приватијер; да су му непознати: Ђорђе Марковић, кафеџија, Лазар Марковић, кафеџија, Стојан Ратковић, келнер и Милорад — Миша — Милосављевић, циганин, носач.

VI

По прочитању акта инвалидског одељења Министарства војног, АБр. 1279, — одбор је изјавио:

Да му је непознато за каквог се Јован Петровић, инвалид из Београда, у грађанству сматра; да ли се исти одаје сталном пијанству; да ли су њега напустили жена му и деца или је он њих напустио.

VII

Председник износи одбору на мишљење молбе: Франца Енгелхарта, Јелене Т. Вељановић и Косте М. Симеоновића, којима траже уверења о породичном односу.

По прочитању тих молби Ст.Бр. 420, 421 и 424, — одбор је изјавио мишљење:

Да се молиоцима могу дати тражена уверења о породичном односу.

VIII

На молбу Васе Живковића, самосталног малопродавца дувана, АБр. 1300, — одбор је решио:

Да се молилац ослободи дужности присутничке а да на његово место буде присутник при ислеђивању кривичних дела за 1902 годину при кварту варошком Ђорђе

Атанасијевић, обућар, Узун-Миркова улица бр. 3.

IX

По прочитању реферата грађевинског одељења, АБр. 692, и извешћа књиговодства по истом предмету, АБр. 890, а на предлог општинског суда — одбор је решио:

Одобрава се општинском суду да може у овој години на терет вишка трошаринских прихода по добивеном за то надлежном одобрењу г. министра финансија утрошити седам хиљада четири стотине тридесет и четири динара на калдрмисање Дринске улице, неутрошених од кредита одобреног му за наведену целу за 1901. годину.

X

По прочитању реферата грађевинског одељења, АБр. 691, и извешћа књиговодства по истом предмету АБр. 889, а на предлог општ. суда, — одбор је решио:

Одобрава се општинском суду, да може у овој години на терет вишка трошаринских прихода по добивеном за то надлежном одобрењу господина министра финансија утрошити суму од осамнаест хиљада четири стотине два динара и осамдесет и шест пара динарских на проширење филтарске зграде на Белим водама, одобреног му а неутрошеног кредита за 1901 годину на наведену целу.

XI

По прочитању реферата грађевинског одељења, АБр. 693, и извешћа књиговодства по истом предмету, АБр. 888, а на предлог општинског суда, — одбор је решио:

Одобрава се општинском суду, да може на терет вишка трошаринских прихода по добивеном за то надлежном одобрењу господина министра финансија, утрошити у овој години суму у девет хиљада сто деветнаест динара и седамдесет и седам пара динарских за грађење пута и сплава на Дунаву за избацивање варошке нечистоће, неутрошених од кредита одобреног му за 1901 годину за наведену целу.

XII

Одборник г. Јован Смедеревца наводи да је израда пута и сплава на Дунаву за избацивање нечистоће била уступљена извесном предузимачу и да је на ту целу утрошено 2880,23 динара па је исти предузимач исти посао напустио. Пита председништво: је ли му познато, шта је исти предузимач од тога посла израдио, колика му је сума за тај посао издата и је ли општина тиме и за колику суму и чијом кривицом оштећена.

Председник је одговорио, да му је познато да је тај посао био издат у израду извесном предузимачу; да је тај предузимач исти посао напустио и да је по одобрењу г. министра грађевина решено да се исти посао изврши у режији али му није познато колико је исти предузимач од тога посла израдио и колику је суму исти за тај посао примио, као и је ли општина за колику и чијом кривицом тиме оштећена. Учиниће о томе извиђај и о нађеном стању исте ствари известити одбор.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Смедеревца и председника општине.

XIII

По прочитању акта Управе водовода, АБр. 1124, којим тражи да јој се одобри кредит у

12000 динара за израду једнога новог бунара на Белим водама, — а после говора одборика: г. Др. Марка Лека, Милана О. Петровића, Јована Смедеревца, Раденка Драговића и председника општине, — одбор је решио:

Да се решавање по овоме предмету одложи за идућу седницу, у коју да се позове управник водовода ради давања потребних обавештавања по истом предмету.

XIV

На предлог општинског суда, АБр. 1169, — одбор је решио:

Да се Трифун Михаиловић, изнемогли општ. чувар паркова, разреши од дужности општ. службеника а да му се издаје из општинске касе на терет партије бр. 80 расхода буџета I на име помоћи по двадесет динара месечно, рачунећи од дана кога од дужности општ. службеника буде разрешен.

XV

По прочитању акта грађевинског одељења, АБр. 1265, којим спроводи суду молбу Андре Вељковића, општ. пртача, којом тражи осуство ради спреме за полагање инжињерског испита, — одбор је решио:

Одобрава се молиоцу шестонедељно осуство од дужности ради наведене цели, које ће му се рачунати од дана кад га буде употребио.

XVI

По прочитању извешћа грађевинског одељења, АБр. 1152, по молби Миљивоја Ј. Поповића, олд. професора, због регулације, — одбор је решио:

Да се у цели експропријације за регулацију Балканске улице, сходно грађевинском закону за варош Београд, процени целокупно земљиште пок. Јанићија Поповића, бив. овдашњег, постојеће у балканској улици бр. 2, које мери педесет и три квадратна метра и педесет и четири квадратна десиметра, па процена законом наследницима пок. Поповића и одбору саопшти.

XVII

Одборник г. Томз Цинцар-Јанковић пита председништво: води ли се у општини списак експроприсаних имања, те да се не би та земљишта заузимала од стране приватних лица.

Председник је одговорио, да се свако оно земљиште, које се експроприше за улицу ако се не експроприше целокупно, одмах заузима под улицу, а на тапији од истог назначује колико је за улицу заузето, па оверен препис исте задржава за општ. архиву. На случај кад се целокупно имање експроприше, онда сопственик преноси тапију од дотичног земљишта на општину, која се упућује општ. књиговодству да имање у инвентар уведе, а тапију чува у својој каси као новчан докуменат. Кад је раније био председник општине тада се је на крају сваке године вршио попис како покретне тако и непокретне општ. имаовине и инвентари истих имаовина обнављали, али од извесних година па на овамо то није рађено. С тога је наредио да се то сада уради и на томе се већ живо ради.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Цинцар-Јанковића и председника општине.

XVIII

Председник општине извештава одбор, да је г. министар грађевина решењем својим од

27. Јануара тек. године, Бр. 538, одбацио жалбу општинског суда изјављену према решењу општ. одбора од 18. Јануара тек. године АБр. 326, противу процене имања Милке Ђелешевић, овд. удове, постојећег на углу улица Краљ Милутинове и Немањине, које се има експроприсати за регулисање Немањине улице.

По саслушању тога, — одбор је решио:
Да се Милки Ђелешевић, овд. удови, исплати из општинске касе на терет касе регулационог фонда кад ова буде у могућности да исплату изврши за целокупно њено земљиште и зграде на истом, постојеће на углу Краљ Милутинове и Немањине улице према процени од 5. Јануара тек. године, АБр. 326. свега осам хиљада две стотине осам динара и шездесет и две шаре динарске, пошто зграде поруши, материјал од истих који њој да припадне уклони и плац очисти, а пошто се поред тога изврше и законске формалности.

XIX

По прочитању акта управе водовода, АБр. 846, којим предлаже суду да се извесна дотрајала покретност општинска која се води по инвентару управе водовода као таква расходује, — одбор је решио:

Олвашује се општински суд, да овај предмет расправи својим решењем како за најумесније нађе.

XX

По прочитању извешћа и мишљења надзорне комисије за електрично осветљење, АБр. 1204, по молбама грађана улица Охридске, Крушедолске, Кочине, Авалске, Светокраљевске, Малајничке, Мутапове, Макензијеве и Невесињске, којима моле за осветљење истих улица помоћу електричних сијалица, — одбор је решио:

Да се усвоји овај предлог надзорне комисије за електрично осветљење. Да се за осветљење улица изложених у овоме предлогу надзорне комисије уведе у истим улицама по приложеном плану још двадесет и шест нових сијалица, од којих половина да буде у вечерњем ланцу т.ј. да сијају до 10 часова у вече, а друга половина да буде у ноћном ланцу т.ј. да сијају целу ноћ. Да општ. суд даље надлежно поступи.

XXI

По прочитању извешћа грађевинског одељења, АБр. 1175, поднесеног према одлуци одбора од 11. Јануара ове године АБр. 11478/901 из кога се види, да је плац регулационог фонда постојећи у Глумачкој улици држава приликом предаје регулационог фонда општини на руковање задржала за државну потребу са оним плацевима регулационог фонда, које је поменутом приликом такође задржала за државну потребу, — одбор је решио:

Да се певачка дружина „Станковић“ одбије од тражења убаштинења на овај плац регулационог фонда, пошто не подноси никакве доказе о томе: да јој је држава исти плац уступила у својину.

Да се за начињену калдрму пред овим имањем поменуто друштво као погрешно задужено одужи, а да се за исту калдрму задужи држава српска и ова калдрма од ње наплати.

XXII

По прочитању извешћа грађевинског одељења, АБр. 1060, по предмету експропријације имања масе пок. Наума Николића и масе пок. Стојана Стојковића за регулисање доње Јованове улице ка Скадарској, — одбор је решио:

Да се ради експроприсања за регулисање Доње Јованове улице ка Скадар-

ској улици сходно грађев. закону за вар. Београд понова процени целокупно имање са зградама масе покојног Стојана Стојковића, бив. овдашњег, постојеће у доњој Јовановој улици па процена представницима масе и одбору саопшти.

Да се усвоји извешће комисије од 12. Октобра 1899 г. ГБр. 2647, по коме се маси пок. Наума Николића има признати за својину сто деведесет и шест квадратних метара и дванаест квадратних десиметара плаца у доњој Јовановој улици, као плац који је пок. Наум купио од регулационог фонда и да се истој маси из општинске касе на терет касе регулационог фонда, кад ова буде у могућности да исплату изврши, исплати како ово земљиште тако и остало које јој се има експроприсати према решењу одбора од 9. септембра 1893, године, АБр. 4410, а по процени кварта палилулског од 3. априла 1894 г., АБр. 5077, на коју су процену и стараоци исте масе у своје време пристали.

XXIII

По прочитању акта г. министра грађевина, АБр. 1093 којим извештава општински суд, да се општини на подвоз камена, шљунка и песка жељезницом не може дати већи попуст од 20% и тражи да га општински суд извести, пристаје ли општина, да јој жељезничка дирекција излиферује потребне количине моравског шљунка и песка по ценама и то: кубни метар песка по 5,75 динара у сребру, а кубни метар шљунка по 6,50 динара, које је цене по његовом одобрењу жељезничка дирекција понудила општини, а после говора председника општине и одборника г. г. Јована Смедеревца, Манојла Клидиса, Милоша Савчића и Милана О. Петровића, — одбор је решио:

Да се потребан песак и шљунак за општину београдску не набавља преко жељезничке дирекције по добивеним ценама, већ да се расписе лицитација за набаву (5000) пет хиљада кубних метара колубарског или моравског песка и шљунка а сем тога да се општ. суд обрати паробродском друштву у Земуну за цену по коју би исто друштво багерувало из Мораве општини горњу количину песка и шљунка а предавало на обали Дунавској и Савској.

XXIV

За остале предмете стављене на дневни ред за данашњу седницу и то: предлог суда за одобрење кредита за преправку одељења у ново купљеној општ. кући у Југовићевој улици; предлог суда за исправку решења одбора од 17. децембра 1901 г, АБр. 11107, донесеног по саопштењу процене имања Браће Петра и Михаила Ђорђевића, због регулације и продужење претреса уредбе о тропарини града Београда, — одбор је решио:

Да се ставе на дневни ред за идућу седницу.

РЕДОВНИ САСТАНАК

15. Фебруара 1902 г.

Преседавао председник општине београдске г. Милован Р. Мариновић. Присустовали чланови суда г.г. Владимир Лацковић и Драгутин Симић. Од одборника били г.г. Лазар М. Матић, С. М. Веселиновић, Милош Валожић, Ђорђе Н. Соколовић, М. Савчић, А. Н. Кремановић, Живојин М. Перић, В. К. Ђорђевић, Урош Благојевић, Васа Николић, Р. Драговић, Коста Д. Главинић, Тома Цинцар-Јанковић, Ђорђе Н. Петровић, М. О. Петровић, Др. М. Леко, Др. М. Радовановић, Љ. Н. Христић, Младен Николић, Петар Новаковић, Д. Тадић и Мих. Вобић.

Деловођ, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлуке седница држане осмог фебруара тек. године.

Одборник г. Раденко Драговић примећује да је његово питање управљено на председништво, због регулисања Савске улице у прошлој седници не тачно записано. Тамо је записано да је поменуто, да Јовичић и син оправљају своју зграду, а он није о њима ни речи рекао, већ је навео да је давно по тражењу г. министра грађевина решено, да се регулише савска улица у њеном горњем делу, а то ни до данас није извршено. Хтео је том приликом да покрене решење тога питања, да скрене пажњу председништва на тај предмет, да би наредило, да се изнађу акта истог и шта је потребно по истом уради. Међу тим то је његово питање написано тако, да би се на њега накалемио онакав одговор председништва. Тражи да се ова његова исправка уведе у записник.

Одборник г. Ђорђе Петровић примећује одборнику г. Драговићу, да је приликом чињења његовог питања о коме је реч поменуто оправљање зграде која постоји у делу поменутог улице који се има регулисати, па чак ако се не вара, именовао и ко ту оправку врши.

Председник је изјавио да његов одговор на питање одборника г. Драговића, о коме је реч није накаламљен. Ствар стоји онако како је у његовом одговору записано, а ако г. одборник у то не верује може се из акта тога предмета уверити.

По саслушању тога одбор је примио записник одлука седнице држане осмог фебруара тек. године са овим примедбама одборника г. Драговића и Петровића и председника општине.

II

Одборник г. Др. Милан Радовановић има да примети на одлуку одбора донесену у прошлој седници односно експроприсања имања маса: Стојана Стојковића и Наума Николића за регулисање доње Јованове улице ка Скадарској улици следеће: да у решењу по том предмету треба, да стоји, да се маси Наума Николића, исплати земљиште пошто на исто извади тапију.

Деловођа одбора објашњава, да је решавањем тога предмета имало да се реши двоје: прво хоће ли се од имања масе Стојана Стојковића за регулисање поменутог улице експроприсати само оно земљиште које под улицу долази или целокупно земљиште са зградама, пошто ако би се експроприсало само оно, које се за улицу узима маси не би остао довољан простор по закону за подизање зграде. Ако се пак поменутој маси има експроприсати целокупно земљиште са зградама онда се мора вршити понова процена, јер прошла процена обухвата само оно земљиште, које се под улицу заузима а не и остатак земљишта са зградама. И пошто је одбор решио, да се експроприсе целокупно земљиште са зградама поменуте масе, онда се понова има извршити процена целокупног земљишта са зградама поменуте масе, а иста маса имаће пренети на општину приликом примања накнаде тапију од истог имања без терета.

Што се тиче масе Наума Николића за њу је још раније решено, да јој се експроприсе цело имање и процена је обухватила цело имање. Само се није могло раније решење одбора извршити е тога, што маса на један део тога имања није имала тапију; већ је на тај део хтела да се убаштини на основу признанице Управе града Београда по којој је пок. Наум Николић купио на томе месту једно парче земљишта регулационог фонда, али општ. суд није хтео убаштинити поменуто масу на тај део земљишта и општина се је са масом о то земљиште оспорила не признајући јој право својине на тај део земљишта, док маса на остало земљиште има тапију. Дакле имало је да се реши питање чији је тај део земљишта да ли поменуте масе или општински, односно регулационог фонда. И од-

бор је у прошлој седници признао маси право сопствености на тај део плаца, да би се избегао спор. Према чему се сада истој маси има допустити убаштинење на тај део плаца и кад маса пренесе тапију од целокупног тога имања на општину дати јој накнаду према раније извршеној процени.

По саслушању тога, — одбор је прешао на дневни ред.

(Свршиће се)

ОБЗНАНА

Управа града Београда претписом својим од 25. фебруара т. г. ВМ 115, представила је општинском суду и наредила следеће:

„Господин Министар народне привреде расписом својим од 21. фебруара 1902 год. ПМ 3113, наређује:

„Из извешћа поднесених ми о закланој стоци на кланици приметио сам, да је број нађених бобичавих свиња доста знатан. Када се узме у обзир, да је све месо од ових свиња морало бити поништено изилази, да је губитак не само за сопственике, већ и за читаву земљу приличан.

„Да би се ова болест сузбила и да би се спречило протурање бобичавих свиња, нашао сам за нужно, да на основу тач. 4. члана 4. закона о уређењу санитарске струке наредим следеће:

„Све оне свиње које се при прегледу на живо нађу бобичаве, морају се одмах обележити видним знаком. Ово обележавање биће на левом уву тако, да се у средини ува направи зумбом отвор — рупа — округла, а величине колико десет пара од никла. Бобичаве свиње не смеју се нипошто очистити.

„Преглед свиња од бобице могу вршити дипломисани марвени лекари и то који имају право на праксу и само онај који за то добије дозволу од министра народне привреде и то у ономе само месту и рејону, који он буде одредио.

„Ко жели да добије дозволу за прегледача свиња од бобица, мора се преко Управе града Београда обратити својеручно написаном молбом министру народне привреде и поднети ове доказе:

„1. Да је српски грађанин;

„2. Да је пунолетан — што доказује крштеницом;

„3. Лекарско уверење, да је здрав и снажан;

„4. Какве је школе учио и колико; и

„5. Уверење општинске власти од општине, у којој живи, о владању и понашању и о томе, чиме се бави.

„По пријему и оцени ових доказа министар народне привреде наредиће, да молилац положи практични и теоријски (о развићу бобице и њеној штетности и прописима, који се односе на сузбијање ове болести) испит — пред комисијом. Комисију сачињавају: Управин марвени лекар и један полициски чиновник, кога Управа одреди. О положеном испиту Управа ће поднети министру народне привреде комисијски извештај, и кандидат, који је испунио све услове и испит са добрим успехом положио, има право очекивати дозволу, да може вршити преглед свиња од бобица; а она ће му се дати, ако има потребе за прегледача у месту или рејону за где тражи. Колико пак прегледача треба да буду у једноме месту оцењује Управа а утврђује министар народне привреде.

„Сваки прегледач, па и општински и приватни марвени лекар, који врши преглед свиња од бобица, дужан је, да води тачан записник о томе, кога је дана, чије свиње и колико брва прегледао и колико је међу њима нашао бобичавих брва. Свакога брва кога нађе да је бобичав мора одмах обележити, како је прописано. Бобичави брв, био он дебео или мршави, предаће се сопственику. Марвени лекари, који врше пеглед стоке и меса на кланицама, обратиће добро пажњу на обележене брве и месо ће поништавати по пропису, са сланином и салом поступиће се онако, као што је прописано расписом министра унутрашњих дела од 1. септембра 1888 г. СМ 3453.

„Прегледачи стоје под непосредном контролом марвеног лекара Управе и дужни су, да овоме подносе сваког понедеоника тачно извешће о извршеноме прегледу над свињама у току прошлих седам дана са назначењем: колико су кога дана прегледали свиња и колико су нашли бобичавих брва, да ли су дебели или мршави, име њиховога сопственика и одакле је. Државни марвени лекари имају право и дужност, да се чешће контролисањем рада прегледача у своме рејону уверавају, да ли они врше посао исправно и да ли воде тачно записнике. Примете ли неуредности реферисаће о томе Управи, која ће дотичнога прегледача опоменути. У поновном случају Управа ће известити министра народне привреде, и ако и на опомену овога прегледач буде поново у раду неисправан, Управа ће доставити то министру народне привреде, који ће му дозволу одузети.

„Прегледачи могу вршити прегледање свиња од бобица само у рејону марвеног лекара под чијом контролом стоје; али у случајевима, када марвени трговац хоће да одваја свиње, или купљене дебеле да прима, они могу на његов захтев ићи и у други рејон и тамо преглед вршити али су дужни и у томе случају водити записник и по свршетку посла поднети извештај своме рејонскоме марвеноме лекару, који ће га доставити до знања марвеноме лекару онога рејона, где је преглед вршен.

„За преглед једног свињчета од бобица прегледачу припада награда 0.30 динара, која је искључиво његова; а он је дужан плаћати помоћника. Више од ове суме не сме наплаћивати. Такса ова важи и за марвене лекаре када они врше преглед свиња од бобица. Ни једна општина не сме ударати на овај преглед још какву таксу. Општине које имају права на држање недељног сточног трга, дужни су подићи оборе, у којима ће се моћи угодно вршити преглед свиња од бобица.

„Марвени лекар Управе водиће на основу извештаја прегледача сточне записнике о томе: у којим се местима и код кога налазе бобичаве свиње и о томе реферисати Управи, која ће настати, да се узроци овоме отклањају (Лечење лица која пате од глисте пантличаре и подизање нужника).

„Свака три месеца подносиће Управа министарству народне привреде извешће о кретању ове инвазионе болести у рејону и о предузетим и извршеним мерама за њено сузбијање.

„Свакоме, који се сада бави прегледањем свиња од бобица, забрањује се

овај преглед од 1. априла тек. године ако дотле не добије дозволу.

„Препоручујем Управи да ова наређења обзнани у своме подручју, нареди, да се по њима поступа и најозбиљније настојава, да се тачно врше.“

„Саопштавајући суду општинском предњи распис господина министра народне привреде Управа града Београда препоручује му, да га обзнани, саопшти на потпис својим марвеним лекарима ради тачног управљања и настане да се по њему у свему поступи. О извршењу овога известиће Управу града Београда.“

Суд општине београдске овим саопштава београдском грађанству овај распис господина министра народне привреде ради знања и поступања по истом.

Од суда општине београдске, 27. фебруара 1902 године, АБр. 2032, у Београду.

ЛИСТАК

ИЗ ПЕДАГОШКЕ НАУКЕ

НЕШТО О ОБРАЗОВАЊУ ВОЉЕ

(СВРШЕТАК)

(7)

Дакле, васпитачу школској заједници има једног врло важног чиниоца за утицај на образовање моралне воље, код својих васпитаника. Али баш за то, што је школска заједница и школски живот тако важан и тако потребан чинилац у овом погледу, захтева се и већа обазривост и већа делатност васпитачева на овом месту. Он мора да је упознат са свима психолошким законима дечјег развитка, да познаје скроз дечју природу — он треба да уме удесити свој метод тако како ће деца нехотице, несвесно, без осећања икаквог притиска и натурања туђе воље и туђих појмова, вршити моралне радње. Његова личност, на сваки начин, игра овде врло важну улогу. Може се рећи да је тежиште свега пословања усредеређено у његовој личности. С тога он мора да је морално јак, да је потпуно савесан, неумитан, досљедан, правичан, добар, милостив, приступачан, да је једном речју: *човек на свом месту*. И само *такав* васпитач моћи ће увливати поштовање и стећи симпатија код својих васпитаника, и имати утицаја како на појединце тако и на целу заједницу, којом он управља као какав монарх.

Ради буђења здравог школског живота, од велике важности су и све оне прилике у којима се школски живот појављује у свечаном и другом облику, као што су школске свечаности, школски испити, школске славе, излети, екскурзије и т. д. Све је то отисак онога што ће васпитаника и у животу сретати. Све те прилике треба васпитач да употребљује у корист извођења највишег васпитног емера. У свима тим приликама васпитаник ће моћи добити прилике да сам ради, да суделује у заједничким пословима у којима ће се тражити, тако рећи, испит његовог моралног поступања и његове моралне зрелости. А све те прилике утицаће да се развије љубав и приврженост ка заједници, и у свима тим случајевима он ће своју вољу и своју личност увек моћи потчињавати заједничкој вољи и целини.

Кад се укратко изложи циљ и значај васпитања у ужем смислу, онда се све своди на ово троје:

1. васпитање у ужем смислу дела на објективну страну воље васпитаникове, али та радња изазива актове воље који унапређују образовање моралног карактера.

2. Васпитање у ужем смислу уређује вољу васпитаникову и

3. Васпитање у ужем смислу регулише, тако рећи, судбину потоњег живота васпитаника.

„Је ли васпитаник тако васпитан, да се он највише плаши да, при унутрашњем самопрома-трању, не види себе понижена и неваљала; тежи ли он да доведе своју вољу у сагласност са моралом, тако, да друкчије и не могадне чинити, и да би се морао стидети самим собом кад не би тако радио — онда је васпитањем успео својим васпитањем.“¹⁾

XI

Васпитна дисциплина.

При непосредном васпитавању, од колике је важности упућивање на правилан васпитни рад, у толико је исто тако потребно и познавање и отклањање сметњи које ометају тај рад.

„Васпитна дисциплина обухвата систему мера, које уклањају и регулишу оне изражаје и радње што не потичу из срца дечијег, тако, да оне не сметају васпитном раду и васпитању у ужем смислу.“²⁾

Васпитна дисциплина и васпитање у ужем смислу меша се у обичном педагошком разговору. У осталом, мере васпитне дисциплине често у пракси прелазе у мере васпитања у ужем смислу, а за практичног васпитача то није од Бог зна какве штете ако их и не уме разликовати. Друга је пак ствар за теориске педагоге, који на васпитању у ужем смислу заснивају читав систем научни, који носи нарочито име *педагошка ходешника*. За васпитну дисциплину разни педагози употребљавали су разне изразе. Тако *Цилер* је називао дисциплину: управљачем, *Штој*, педагошком полицијом; а данашњи модерни педагози називају је просто васпитном дисциплином. Код нас је Н. Ђ. Вукићевић васпитну дисциплину називао и зашт, стеза, ред, поредак и т. д.

И ако многи педагози не постављају васпитној дисциплини никакав циљ, који би имао у унутрашњости човечијој да произведе каква утицаја на душу његову, већ само да постави поредак, износећи средства којима се сметње уклањају, а прибављајући све корисне прилике које ће васпитанику утирати пут ка правилном васпитању, ипак ми мислимо, да и васпитна дисциплина има да утиче на образовање воље и дисциплиновање њено исто онако као и васпитање у ужем смислу. Самим тим, што се између првих погодаба за правилно одржавање дисциплине тражи, да се, како физичко тако и психичко стање код васпитаника спреми тако, како ће се моћи нормално вршити образовање воље, васпитна дисциплина показује свој утицај који има како на тело тако и на душу. И из томе јој је и циљ одређен.

Дисциплинска средства — овде подразумевам свуда школску дисциплину — могу се поделити на двоје: једна би имала да *чувају* од погрешака, а друга да *приморавају* или *принуђавају* дух васпитаников на правилне радње. У *прву врсту* долази: дисциплински надзор и упознавање дужности, забављање и пословање, заповест и забрана; у *другу врсту* пак долазе: духовне казне, кажњене затвором, рад за казну и материјална казна, телесне казне, премештање и отпуштање из завода.³⁾

Ако је правилан однос између васпитача и васпитаника, ако су испуњени сви обзире које Дидактика и Методика пружају васпитачу за правилан васпитни рад, ако су испуњене претходне погодбе за наставу и васпитање, које се односе на телесни и духовни састав и здравље васпитаниково, онда су сва ова средства излишна, као и

обрнуто: ако су пропуштене све оне прилике које могу корисно утицати на образовање јаке моралне воље, оваким и најбрижљивије употребљеним средствима врло се мало може шта постићи у васпитању.

На реду би било да кажемо што још и о престанку и границама надзора над васпитаником и престанку дисциплине.

Напред смо казали да управа над децом стоји у обрнутој сразмери растења с њиховим развитком. Што је дете млађе то му је све потребнији надзор и управа, као и примена разних дисциплинских средстава. Са даљим развитком телесним и духовним расте и његово самостално убеђење и његова воља. Ако је убеђење створено правилним васпитним радом — и поступи по том убеђењу биће правилни, и највиши васпитни циљ ће бити постигнут; ако ли није пак, васпитаник ће бити још једна индивидуа више; каквих у нашем друштвеном животу сваки час сусре-тамо.....

Да завршимо.

Расправљањем теме, којој смо натпис на почетку ове расправе истакли, имали смо на уму да додирнемо само *најглавније чињенице* и *најглавније моменше*, који играју улогу у извођењу највишег васпитног задатка, у образовању воље, не претендујући ни на самосталност у обради ни исцрпност у фактима. Ако смо успели бар да побудимо на размишљање о појединим моментима нашег васпитања читаоце ове расправе, циљ је постигнут.

Учинили смо онолико колико нам је дужност била као васпитачима народне омладине учинити!

О Г Л А С

Општини београдској потребно је за оправку макадама по вароши и друмовима и то:

3335 куб. мет. колубарског песка, и 5360. куб. м. туцаника шљунка.

За набавку овога материјала, држаће се у грађевинском одељењу општине београдске офертална лицитација 11. Марта ове год.

Оферти ће се отворити у присуству комисије и лифераната, тачно у 12 часова пре подне.

После отварања оферата, ничија накнадна понуда неће се примити, нити узети у оцену.

На офертима, који ће се подносити у затвореним ковертима, мора бити залепљена таксена марка од 10 динара, према зак. о таксама и оферти без таксених марака, неће се ни узети у оцену, већ ће се сматрати, као да нису ни поднети.

Сваки понуђач полаже уз понуду, на име кауције и то:

1., За колубарски песак 1500 дин.

2., За туцаник шљунак 3500 динара.

У готовом новцу или у вредећим папирима.

Кауција се може заменити ономе понуђачу на којем остане лиферовање, одговарајућом количином песка и шљунка, који комисија буде као добар примила, и тада ће се понуђачу вратити положена кауција.

Материјал ће се депоновати на местима, која су означена у условима.

Услови и ближа обавештења могу се видети у канцеларије грађев. одељења општинског сваког радног дана од 8—12 часова пре подне.

Из канцеларије грађ. одељења општине београдске, 28 фебруара 1902 год., Г. № 122.

О Г Л А С

Општини београдској потребно је за оправку друмова 3000 куб. мет. колубарског или моравског шљунка и 200 куб. мет. колубарског или моравског песка.

За набавку овога материјала држаће се у грађев. одељењу општине београдске офертална лицитација 21. марта ове год.

Оферти ће се отворити у присуству комисије и лифераната тачно у 12 часова у подне.

После отварања оферата ничија накнадна понуда неће се примити, нити узети у оцену.

На офертима, који ће се подносити у затвореним кофертима, мора бити залепљена таксена марка од 10 дин., према зак. о таксама, и оферти без таксених марака, неће се ни узети у оцену, већ ће се сматрати, као да нису ни поднети.

Сваки понуђач полаже уз понуду одмах 1800 дин. на име кауције у готовом новцу или у вредећим папирима.

Кауција се може заменити ономе понуђачу, на којем остане лицитација и одговарајућом количином песка и шљунка, који комисија буде као добар примила, и тада се понуђачу враћа положена кауција.

Материјал ће се депоновати на местима која су означена у условима.

Услови и ближа обавештења могу се видети у канцеларији грађ. одељења општинског сваког радног дана од 8—12 час. пре подне.

Из канцеларије грађ. одељ. општ. београдске 26. фебруара 1902 год., Г.Бр. 471.

О Г Л А С

На основу указа од 19. фебруара тек. године, решења суда општине вароши Београда од 26. фебруара тек. године, АБр. 1996, *наплаћиваће се општинска трошарина за варош Београд и на, оне предмете, који се у вароши производе ако исти подлеже трошарини по тарифи.*

Према томе Управа београдске општинске трошарине наредила је, да се изврши попис 27. и 28. фебруара свих трошаринских предмета код произвођача у вароши и од тада наплату трошарине вршити.

Ово се објављује свима произвођачима трошаринских предмета, ради даљег управљања.

Ближа обавештења појединим произвођачима, даваће трошаринска Управа.

Од Управе београдске општинске трошарине, 28. фебруара 1902. године № 656, Београд.

О Б Ј А В А

На представку команданта IV коњичког пука „Краљице Драге“ од 25. фебруара тек. године, № 833, суд општине београдске објављује, да ће исти пук у кругу своје касарне на дан 11. марта тек. године држати јавну лицитацију, за давање под закуп **права продаје: бурека, салема и ле-пиња у кругу гардијске касарне.**

Од суда општине београдске, 27. фебруара 1902. Београд, АБр. 2012.

1) Осн. педагог. од Рајна стр. 108.

2) Олет тамо стр. 109.

3) Dr. В. Бакић, Општа педагогика стр. 43.

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

ДУГУЈЕ

Рачун Лодбишка и Јудбишка на дан 31 Децембра 1901 год.

ПОТРАЖУЈЕ

За расходе:				За приходе:			
По буџету Општинском	1,302.471	55		По буџету Општинском	1,173.421	32	
" " Регулационом	101.746	91		" " Регулационом	62.983	24	
" " Трошаринском	750.391	78		" " Трошаринском	1,206.708	74	2,443.113 30
По Одобреним кредитима ван буџета	434.704	30	2,589.314 54	Више утрошено			146.201 24
			2,589.314 54				2,589.314 54

ИМОВИНА

Рачун изравнања на дан 31 Децембра 1901 год.

ДУГ

Благајница:				Фондови:			
У готовом новцу	75.291	83		Гробљански фонд			229.345 66
" привременим издатцима	54.926	39		За подизање основних школа	5.886	55	
" вредећим артијама	70.600	—	200,818 22	Сиротни и изнемогли грађана	3.176	32	
				Пензиони фонд службеника општ.	11.000	92	
Фондови код Управе фондова:				За подизање сиротињске куће	15.033	62	
За подизање основних школа	5.886	55		" слепе и глуво-неме	298	50	
" сиротне и изнемогле грађане	2.460	01		" подизање дома за сиротињу	866	20	
Пензиони фонд општ. службеника	10.470	84		" " дечије болнице	22.980	10	
За подизање куће сиротињске	5.918	20		Кукурузни	124.406	99	
" слепе и глуво-неме	298	50		За сиротињску болницу легат поч. Д. Црнобарца	43.801	31	
" подизање дома сиротињског	866	20		" сиротне грађане трговачко-занатлиске	5.758	81	
" грађење дечије болнице	22.980	10	48.880 40	" сиротињу легат поч. Јоке Илића	6.107	63	239.316 95
Тражебине:				Мекући рачуни:			
Црква дорћолска	57.837	21		Народној Банци у сребру	1,538.599	80	
Канализација	75.200	38		Управи фондова у злату	149.124	20	1,687.724 —
Кеј	88.961	61					
Водовод	2,855.052	82	3,077.052 02	Разни рачуни:			
				Приватним повериоцима	77.724	81	
По инвентару:				За положене кауције	1.117	—	
У намештају и прибору	78.771	64		За издате општ. менице на остави код Народне Банке	1,510.000	—	1,588.841 81
" непокретним имањима	6,413.862	—	6,492.633 64				
				Главница:			
Разни рачуни:				Главница Општинска			7,846.745 43
У меницама на остави код Н. Банке	1,510.000	—					11,591.973 85
" дужницима за калдрму	70.156	20					
" " општинским	191.457	12					
По текућ. рачуну код кл. друштва	976	25	1,772.589 57				
			11,591.973 85				

У Београду, 31 Децембра 1901 год.

Главни књиговођа,
Милија Јовановић с. р.

Главни благајник,
Сп. К. Шумехковић с. р.

Председник општине,
Милов. Р. Мариковић с. р.

О Б Ј А В А

Послови у општини београдској по свима одељењима општинске управе тако су се умножили и разгранали да за свршавање истих, потребно је извесно време рада без икаквог прекида.

Па да би општинска управа с једне стране оправдала поверење, и довела своје текуће послове, да се свакодневно свршавају, а с друге стране, помогла публици, да по својим молбама и тражењима дође до свога права и задовољења, потребно је да све чиновништво општинско буде на раду после подне од 2—5 у својим канцела-

ријама поштеђено од стране публике, а у самом интересу исте, па стога суд општине града Београда

Објављује :

да ће се од данас па до даље наредбе по свима одељењима општинске управе примати публика само пре подне, а за хитне послове у суду општинском дежураће по један од кметова од 2—5 часова по подне свакодневно за пријем публике и свршавања најхитнијих послова.

Ова се објава доставља ради знања грађанству општине београдске.

Од стране Суда општине града Београда Абр. 1136, 3. Фебруара 1902 год.

О Б Ј А В А

На представку општинског суда од 12. новембра 1902 г., Абр. 9572, Управа града Београда претписом својим од 16. децембра 1901 године, Абр. 34198, одобрила је, да се хлеб може продавати у будуће и на варошким пијацама као и остале животне намирнице.

О овоме се извештава београдско грађанство зњања ради.

Од суда општине београдске, 12. фебруара 1902 г., Абр. 11747/901, Београд.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА